

คำศัพท์สัมพันธ์ คำศัพท์ประจำฤดูกาลเดือนพฤศจิกายน

เมื่อย่างเข้ากลางเดือนพฤศจิกายน “ฮัจจิชิโมะ (แม่คะนึ่ง หรือ น้ำค้างแข็ง)” จะเริ่มผลึกให้เห็นในแถบคันโต แม่คะนึ่งนั้น เกิดขึ้นจากการตกผลึกของไอน้ำหน้าผิวดินในคืนที่อากาศแจ่มใสและหนาวเหน็บ จับตัวเป็นเกล็ดขาวใสติดเกาะบนพื้นผิวดิน แม่คะนึ่งจะเริ่มปรากฏให้เห็นในช่วงกลางเดือนตุลาคมที่ฮอกไกโด ในช่วงปลายเดือนตุลาคมทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงมกราคมที่เกาะชิโกกุ

มีการกล่าวเปรียบเทียบกับความขาวสะอาดสวยงามของดอกเกล็ดแม่คะนึ่งว่า “โซคะ (ดอกแม่คะนึ่ง)” อีกทั้ง ยังมีสำนวนที่กล่าวเปรียบเทียบกับความขาวของผมว่า “โซฮัจจิ (ขาวดั่งเกล็ดแม่คะนึ่ง)” ก็มี นอกจากนี้ “โซซิง (สัญญาแม่คะนึ่ง)” ยังเป็นอีกชื่อหนึ่งของ “กัปปุ (ห่านป่า)” เนื่องจากเมื่อไรที่เห็นห่านป่าบินมานั้น ข่อมเป็นสัญลักษณ์ซึ่งบ่งบอกว่า อีกไม่นานแม่คะนึ่งจะมาปรากฏให้เห็น นอกจากนี้ อาการแสบคัน บวมแดงบริเวณปลายมือ เท้า และหู อันเนื่องมาจากความหนาวเย็นทำให้การไหลเวียนของเลือดไม่ดี หรือการทำงานที่ต้องโดนน้ำในฤดูหนาว ในภาษาญี่ปุ่นเรียกอาการเหล่านี้ว่า “ชิโมยาเซะ” หรือเขียนด้วยตัวคันจิว่า “霜焼け”

เดือนพฤศจิกายน เป็นเดือนที่สภาพอากาศสงบคงที่ เช่นเดียวกับฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งคนญี่ปุ่นเรียกอากาศแบบนี้ว่า “โคฮารุบิโยริ(เหมือนวันในฤดูใบไม้ผลิในฤดูหนาว)” คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหิวหรือหนาวใดๆมากนัก จึงเป็นอีกหนึ่งเดือนที่เหมาะสมสำหรับคนทั้งหลายในการทำกิจกรรมรื่นเริงบันเทิง เพื่อค้นหาความสวยงามของธรรมชาติ

ことばの歳時記 ～11月の季語～

11月も中旬になると、関東地方では「初霜(はつしも)」が降ります。霜とは晴れた寒い夜に地面の水蒸気が結晶して白く地面に付着したものです。初霜の降りる時期は、北海道で10月中旬、東北地方では10月下旬、四国地方では12月下旬から1月上旬とされています。

この霜の結晶を、白い美しい花にたとえて「霜華(そうか)」とも呼びます。また白髪(はつ)の比喩で「霜髪(そうはつ)」という熟語もあります。「霜信(そうしん)」とは、雁(がん)の別名で、霜がおりる頃になると、雁がそれを知らせるかのように飛来するからだそうです。また、寒さによる血行障害や冬場の水仕事で、手、足、耳等の先端が赤く腫れて痛がゆくなったり、熱く感じたりする「しもやけ」は「霜焼け」と書きます。

その反面11月は、1年のなかで気候の変化が少なく、いわゆる「小春日和(こはるびより)」の日々が続くため、多くの人々が自然の美しさを求める行楽に適した月でもあります。